

De aanslag door Frederic Staps op 12 oktober 1809.

door: Jean Tulard.

Uit: Napoléon Ier, pag 48-50, sept/okt 2092

Uit het Frans vertaald door Roel Vos in okt. 2022.

Pag. 48 Napoleon is op het toppunt van zijn macht. Hij heeft Oostenrijk verslagen en heeft zich als heerser gevestigd in Schönbrunn (Wenen) in het paleis van de overwonnen Frans I. Er zijn geen tegenstanders meer behalve de Engelsen, die zich voortdurend verzetten tegen het Continentale Stelsel. De Paus had zich voorgenomen zich tegen de Keizer te verzetten: hij is gevangen genomen. Geheel Europa voegt zich naar de wil van de Keizer.

Zijn legers lijken onverslaanbaar. Slechts een deel van Spanje rebelleert tegen zijn broer Joseph, die de Bourbons heeft opgevolgd te Madrid, maar het lijkt waarschijnlijk dat Napoleon naar het schiereiland zal terug komen om de orde weer te herstellen. Geen enkele soeverein in Europa is ooit zo machtig geweest. Dat wordt aan het licht gebracht op 12 oktober 1809.

49 De dag begint heel gewoon moet een militaire parade bijwonen, waarbij publiek toegelaten wordt. 's Avonds zal er een opvoering zijn. In de tussentijd zal Napoleon brieven en decreten, die het continent gaan veranderen, ondertekenen. Zij, die de Keizer benaderen, worden getroffen door zijn opgewektheid. Hij zal aan Joséphine schrijven: *'Ik ben sinds jaren niet zo goed geweest!'* Alles lacht hem inderdaad toe. En alles is in balans.

VOOR DUITSLAND

Napoleon komt naar buiten. Hij wordt toegejuicht. Het defilé begint. Een jonge student sluipt naderbij. Hij wil Napoleon spreken. Zijn opwindning valt op. Laten we (generaal) Rapp aan het woord laten, de aide de camp van dienst van Napoleon:

'Ik had dienst. Napoleon stond tussen de prins van Neuchâtel (Berthier) en mij in. Die jongeman, genaamd Staps, kwam naar de Keizer toe. Berthier dacht dat hij een petitie kwam aanbieden, ging naar voren en zei tegen hem dit te geven; hij antwoordde dat hij met de Keizer wilde spreken. Er werd hem opnieuw gezegd dat als hij enkele berichten wilde doen, hij zich moest wenden tot de aide de camp van dienst. Hij ging enkele passen naar achteren, waarbij hij zei dat hij met Napoleon wilde spreken. Hij ging opnieuw naar voren en kwam heel dichtbij; ik ging naar hem toe en zei hem in het Duits dat hij moest vertrekken en dat hij als hij iets te vragen had, men hem zou aanhoren na de parade. Hij had de rechter hand in zijn zak, onder zijn overjas; hij hield een papier vast, waarvan de lengte duidelijk was. Hij keek me aan met ogen, die me frappeerden; zijn beslistheid gaf mij rillingen; ik riep de officier van de grenadiers, die daar was; ik liet hem arresteren en naar het kasteel brengen, iedereen was bezig met de parade; niemand zag er iets van!'

Rapp had geluk gehad. Men fouilleerde het individu: hij had een ‘enorm keukenmes’ bij zich. Rapp stelde Duroc, hoofd van het paleis, op de hoogte. De twee mannen ondervroegen de verdachte:

‘Wat is je naam?’

‘Die wil ik alleen aan Napoleon zeggen.’

‘Waarvoor wil je dat mes gebruiken?’

‘Wil ik alleen aan Napoleon zeggen.’

‘Wil je het gebruiken om Napoleon aan te vallen?’

‘Ja, meneer.’

‘Waarom?’

‘Dat kan ik alleen aan hem zelf zeggen.’

Napoleon werd gewaarschuwd. Hij was met Berthier, Duroc en Savary, die belast waren met zijn veiligheid. Hij was verbaasd. Men leidde Staps voor hem, de handen op de rug gebonden. Volgens het verslag van Rapp: *‘was hij kalm, de aanwezigheid van Napoleon maakte geen enkele indruk op hem.’*

Er volgde een nieuw verhoor, geleid door de Keizer zelf. (zie verderop). Rapp vertaalde vragen en antwoorden in en uit het Duits. Napoleon hoorde ze en was verrast door de kalmte en de zekerheid van de jonge man. Hij liet zelfs Corvisart, zijn lijfarts, halen. Deze onderzocht Staps, voelde zijn pols en stelde daarna vast dat de jonge man in een normale staat was.

De 15^e oktober, ’s ochtends vroeg, verscheen Staps voor een commissie, voorgezeten door generaal Larn, geassisteerd door de escadronchefs Billy en Cavelli onder beschuldiging van onverwachte spionage. Ter dood veroordeeld en de volgende ochtend om zeven uur geëxecuteerd. Zijn laatste woorden waren: *‘Leve de Vrijheid! Leve Duitsland! Dood aan de Tiran!’*

De veroordeling, uitgesproken door de commissie, luidde: ‘spionage’. Geen beschuldiging van een aanslag op de persoon van de Keizer! Alles werd gepubliceerd. Door de niet te omzeilen wil van Napoleon zag men de dood van de onfortuinlijke Staps veranderen in die van een banale spion.

Het Verhoor (door Napoleon zelf)

‘Waar kom je vandaan?’

‘Uit Naumburg.’ (een Saksische stad aan de Saale)

‘Wat doet je vader?’

‘Protestant predikant.’

‘Hou oud ben je?’

‘Achttien jaar.’

‘Wat wilde je met je mes doen?’

‘U doden.’

‘Je bent gek, jongeman, je bent waanzinnig!’

‘Ik ben niet gek, ik weet dat ik niet waanzinnig ben.’

‘Ben je dan ziek?’

‘Ik ben niet ziek, ik voel me goed.’

‘Waarom wil je me vermoorden?’

‘Omdat U het ongeluk over mijn vaderland brengt.’

‘Wat heb ik je voor ongeluk gebracht?’

'Over alle Duitsers.'

'Door wie ben je gestuurd? Wie heeft je tot deze misdaad aangezet?'

'Niemand, het is mijn persoonlijke overtuiging U te willen doden, ik zal de grootste eer van mijn land krijgen en van Europa, dat me de wapens in de hand geeft.'

Napoleon neemt het woord:

'Ik schenk je het leven als je excuses aanbiedt voor de misdaad, die je wilde begaan en waarvoor je bent opgepakt.'

'Ik wil geen pardon, het spijt me geweldig, dat ik niet geslaagd ben.'

'Mijn God, zo 'n misdaad is niets voor jou.'

'U vermoorden is geen misdaad, het is een plicht.'

'Wat is het voor een afbeelding, die op je gevonden is?'

'Dat is een jeugdig persoon, waarvan ik houd.'

'Zij zal bedroefd zijn over je avontuur.'

'Zij zal bedroefd zijn, omdat ik er niet in geslaagd ben! Zij haat U evenveel als ik.'

'Maar als ik je dan gratie geef, wat zou je dan doen?'

'Ik zou U meteen vermoorden!'